Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjä

18.11.2020 Dnro 121/61/20

Lakivaliokunta

Syyttäjälaitoksen lausunto hallituksen esityksestä HE 135/2020 vp

1 Muutokset ja niiden tarve

On perusteltua, että terrorismin rahoittamista koskevia rangaistussäännöksiä ja niihin liittyviä muita säännöksiä muutetaan hallituksen esityksessä ehdotetuilla tavoilla. Keskeisin ehdotettu muutos on terroristin rahoittamisen kriminalisointi. Tätä ja terroristiryhmän rahoittamisen rangaistusasteikon muuttamista koskevaa ehdotusta lukuun ottamatta muutokset ovat luonteeltaan muodollisia.

Tällä hetkellä terrorismin rahoittamista koskevat säännökset eivät kaikilta osin vastaa niihin liittyviä kansainvälisiä suosituksia ja lainsäädäntövelvoitteita. Hallituksen esityksessä todetuin tavoin erityisesti Financial Action Task Force:n (FATF) ja YK:n turvallisuusneuvoston terrorismin vastaisen komitean sihteeristön (CTED) toimenpidesuositukset ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselma 2462 (2019) edellyttävät, että rangaistavaksi säädetään kaikenlainen yksittäisen terroristin rahoittaminen. Yksittäisen terroristin rahoittamisen tulee toisin sanoen olla rangaistavaa riippumatta siitä, mihin tarkoitukseen terroristi käyttää vastaanottamansa varat.

2 Muutosehdotukset

Syyttäjälaitoksella ei ole huomautettavaa hallituksen esityksessä ehdotetuista muutoksista. Hallituksen esitys on hyvin ja kattavasti perusteltu. Tämä koskee erityisesti lainkäyttäjille suunnattua aiheellista ohjausta siitä, että terrorismirikossäännösten soveltamisen on perustuttava tarkkaan punnintaan. Säännökset liittyvät yhteiskuntarauhaa vakavasti uhkaavaan ilmiöön, mutta ne ovat samalla erityisen perus- ja ihmisoikeusherkkiä. Säännösten taustalla olevan ilmiön vakavuudesta huolimatta niiden soveltamisessa on aina otettava huomioon esitutkintaa, syyteharkintaa ja tuomioistuinkäsittelyä koskevat oikeusvaltion perusperiaatteet.

3 Muuta huomioitavaa

Syyttäjälaitos kiinnittää huomiota siihen, että yksin kattavat säännökset eivät riitä torjumaan terrorismin muodostamaa uhkaa. Säännösten lisäksi tarvitaan tiivistä ja toimivaa sekä kansallista että kansainvälistä terrorisimin

Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjä

18.11.2020 Dnro 121/61/20

paljastamista, mutta erityisesti myös terrorismiin liittyvän rikosvastuun toteuttamista palvelevaa tiedonhankintayhteistyötä.

Terrorisimirikossäännösten soveltamistilanteisiin liittyy monesta syystä toteen näyttämisen vaikeuksia ja haasteita. Esimerkiksi ehdotetun terroristin rahoittamisen tunnusmerkistön edellyttämä rahoittajan tarkoitus on sellainen niin sanottu subjektiivinen tunnusmerkistötekijä, jonka olemassaolo on usein pääteltävä sitä osoittavista ulkoisista seikoista. Oikea johtopäätös edellyttää, että päätöksentekijällä on käytössään mahdollisimman paljon tällaisen tarkoituksen olemassaolon puolesta ja sitä vastaan puhuvaa selvitystä. Selvityksen saaminen vaikeutuu entisestään, jos varoja vastaanottanut henkilö terrorismin rahoittamistilanteille tyypillisellä tavalla oleskelee Suomen ulkopuolella alueella, jossa ei ole toimivaa hallintoa eikä siten myöskään tahoa, jolta voitaisiin saada vastaanottajan henkilöä tai varojen käyttöä ja siten mahdollisesti myös rahoittajan tarkoitusta selventäviä tietoja.

Olemassa olevien tiedonhankintakeinojen täysimääräistä hyödyntämistä ja uusien keinojen kehittämistä on tulevaisuudessa tehostettava kansallisesti ja kansainvälisesti.

Jukka Rappe
Apulaisvaltakunnansyyttäjä

Tom Laitinen
Valtionsyyttäjä